

Posamezna števil. „Dneva“ stane 6 vin.; ravno toliko posamezna številka „Bodeče Neže“.

„DAN“ izhaja vsaki dan zjutraj; tudi ob nedeljah in praznikih. Vsako nedeljo ima humoristično prilogo „BODEČA NEŽA“. Za ljubljanske naročnike stane „Dan“ s priloženo dostavljan na dom celoletno 20 K, mesečno 1.70 K; brez priloge celoletno 18 K, mesečno 1.50 K. Za zunanje naročnike stane „Dan“ s priloženo celoletno 22 K, četrtletno 5.50 K, mesečno 1.90 K. — Naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

Neodvisen političen dnevnik s tedensko humoristično prilogo „Bodeča Neža“.

Posamezna števil. „Dneva“ stane 6 vin.; ravno toliko posamezna številka „Bodeče Neže“.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Franciškanska ulica št. 6

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 80 v. Pri večkratnem oglaševanju po: pust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk „Učiteljske Tiskarne“.

Beneška Slovenija.

(Po izvirnem poročilu iz laškega kraljestva.)

Videnski dnevnik »La patria del Friuli« je prinesel vlezaniniv in aktiven članek o Beneški Sloveniji. Članek je napisal vitez Josip Sirch (Sirki), ki govori v pristnem laškem duhu. Tu prinašamo na kratko vsebino tega članka.

Beneški Slovenci so vkljub svojemu velikemu patriotizmu silno zapušteni. Njihovo gospodarsko stanje stoji pod ničlo in njihovo šolstvo je skrajno zanemarjeno. Nihče se ne zveni za njihove težnje. Vlada je gluha za vse opravičene prošnje. Beneška Slovenija je najrevnejša pokrajina laškega kraljestva, ki popolnoma ničesar ne stori za povzdigo narodne kulture v laški Slaviji. Pisatelj pozna dobro vse razmere, ker je rojen v Beneški Sloveniji. Pravi, da čaka to pokrajino žalostna usoda ako se vlada takoj ne zavzame za njo.

O gospodarskem stanju ni mogoče niti govoriti. Kaj še le o gospodarskem napredku! Manjka cest, manjka vozni poti, manjka tudi rodnostne zemlje. Prebivalci morajo prenašati na lastnih ramah svoje priredelke in izdelke, ker jim provzroča izgubo časa in denarja. V deželi ni trgovskih središč, kamor bi zahajali trgovci. V sled silnega pomanjkanja cest, ne pridejo niti v stik z drugimi, pa tudi kultura ne more do njih. To so vzroki, ki ne puste Beneškim Slovincem do gospodarskega napredka.

Se bolj žalostno pa je stanje šolstva v Beneški Sloveniji. Pomanjkanje potrebne izobrazbe med ljudstvom je naravnost žalostno. V sled tega se ljudstvo tudi ne more povzpeli do pravega gospodarstva in kulture. Le malo je krajev, ki so tako srečni, da imajo potrebne in prostane šole in še to so le v nižini. Drugod pa se poučuje v poslopjih, ki imajo le ime od šole. Pisatelj jih imenuje — beznice, ki so brez potrebnega zraka in luči. Te beznice so pogosto obdane s hlevi in svinjaki, iz katerih prihaja gnusen smrad. Nostranjost teh »šol« napolni otroke z žalostjo in boleznijo.

Otroci morajo ponekod po več ur daleč hoditi v šolo. Steze, ki vodijo v šolo, so nevarne in težavne. V zimskem času morajo ostati otroci po več tednov, da po več mesecev, doma, kar ne morejo od hiše.

Pisatelj zahteva nato, da vlada poskrbi za potrebno šolstvo, od katerega je odvisna rešitev gospodarskega stanja v Beneški Sloveniji.

Tu bodi omenjeno, da Beneški Slovenci nimajo svojih šol, v katerih bi se poučevalo slovenske otroke v materinem jeziku. Laški učitelji in učiteljice vzbijajo v glavo nesrečne

slovenske dece italijanščino. Slovenski jezik nima nobene pravice, nobenega spoštovanja. Le v cerkvi so še pridige slovenske. Omenjeni članek govori seveda o laških šolah, ki pač ne bodo povzdignile šolstva in kulture v Beneški Sloveniji. Narod brez lastnih šol je izgubljen! Iz njega je mogoče narediti le odpadnike in izdajce! Če se imenuje tako delo kulturno, je pa drugo vprašanje, katerega bi morali Lahi predvsem rešiti.

Nadalje pravi članek, da mora laška vlada kar najhitreje priti na pomoč zapušteni Beneški Sloveniji, dokler se ljudstvo še ne zaveda, v kako dobrih (!) kondicijah živijo obmejni avstrijski Slovenci.

Pisatelj opozarja na predstoječe politične dogodke, ki bi mogli zelo vplivati na Slovence v laškem kraljestvu...

Tako piše in misli Lah, ki ima dobro srce, a slabo politiko! Mar njemu za Slovence v Beneški Sloveniji, katero smatra zgolj za laško pokrajino, kateri je treba laških šol, da se s potujočim naseli tamkaj tudi laška kultura in laški element!

Uboga Beneška Slovenija! Mar zato plačuješ davke in daješ svoje sinove armadi, da se čim prej izživiš in daš svojo kri tujcu, ki ti noče priznati enakopravnosti pod savojskim žezlom?

Srbsko-turški spor.

Belgrad, 18. febr.

Srbsko - turška mirovna pogajanja so dospela do »mrtve točke« in kakor vsa znamenja kažejo, ne bodo tako lahko zaključena. Dvanajst spornih vprašanj tvori mejo, preko katere ne uspevajo pogajanja.

1. Turčija zahteva posebne privilegije za svoje rojake na srbskem ozemlju;

2. da se vprašanje o vakufih ne rešava po reciprocitetnem načelu, nego, da se priznajo turški vakufi na srbskem, ne pa tudi srbski na turškem teritoriju;

3. da se eksproprijacija zemljišč izvrši po občevladnih pravnih principih in ne v smislu državnih interesov Srbije;

4. Porta ni hotela predložiti detajlne liste domen, kakor jo je zahteval srbski delegat Pavlovič, temveč je navedla napačno število in stanje domen;

5. Srbija je zahtevala, da imajo v slučaju občne prodaje vakufskih posestev, ki se nahajajo v anektiranih krajih, predprave srbski podaniki, česar noče priznati Turčija;

6. Turčija zahteva odškodnino vsled menjave uprave vakufskih posestev;

7. da uživa stanovništvo novooosvojenih krajev ista državljanska

prava, kakor prebivalstvo stare Srbije;

8. Turška ne prizna srbske občine v svojih mejah, dočim zahteva turške občine na srbskem ozemlju;

9. Porta zahteva, da imajo turški duhovniki v Srbiji poleg verske vloge tudi gotove pravne funkcije;

10. zahteva dalje turške šole s turškim jezikom v Srbiji, medtem ko ne dovoli srbskih šol v svoji državi;

11. Turčija zahteva, da turška vlada imenuje uradnike in nosi stroške čuvanja Muratove grobnice na Kosovu, medtem ko zahteva srbski delegat, da naj stoji ta grobnica pod zaščito srbskega kralja in da nosi stroške čuvanja srbska država;

12. Slednjič zahteva Turčija, da se priznajo muslimanska pokopališča v Srbiji kot vakufi, kar pa odklanja srbski delegat.

Iz navedenih točk je popolnoma jasno, da so zahteve turških delegatov mnogo pretirane in da jih stavljajo s prozornim namenom, doseči čim večja prava za maloštevilne sorojake v Srbiji. Vsi tukajšnji ugledni listi se zgražajo nad takimi zahtevami in to tem bolj upravičeno, ker stavlja pretirane pogoje ravno Turčija, ona Turčija, ki je smatrala pred prvo balkansko vojno vse nemuslimanske podanike za svoje sužnje — rajo. Javnost brez razlike strank zahteva od vlade, da čim prej odpokliče svojega delegata iz Carigrada, da se s tem pokaže, da zmaga v Srbiji ni mnogo ležeče na tem, da sklene mir s premaganom Turčijo. Istotako ni javnost razpoložena prepuštili v celostni rešitvi spornih vprašanj na račun Srbije, temveč zahteva, da Srbija sama izravna nesoglasja s Turčijo, da ne trpi na svojem ugledu kot neodvisna, svobodna kraljevina po dveh zmagovitih vojnah.

Kakor se vidi, na Balkanu se ni- so ugasnili vulkani, vsak hip se more ugasiti s smodnika. Vse balkanske države se mrzlično oborožujejo, njihovi državniki potujejo po Evropi in ni dvoma, da bo Balkan pobelil še dokaj evropskih diplomatskih glav.

.. P.

Štajersko.

Zveza slov. učiteljev in učiteljic na Štajerskem. Ker sedanji deželni zbor ne namerava rešiti stalno regulacije naših plač, pripravljajo se za to dni veliko demonstracijsko zborovanje v Gradcu. Opozarjamo cenjene tovariše in tovaršice s tem, da ste pripravljeni. Ko nas pokliče vodstvo naše organizacije, takrat brez odloga in brez izjeme vsi v Gradec! Kdor ostane brez vzroka doma, s tem obračunamo kot z nasprotnikom naših skupnih teženj!

Albanci čakajo na Vidov prihod.

Albanci: „Ali se že kaj vid’?“ „Wied? — Nič!“

Brezice. Okoliški župani imajo prav malo narodnega ponosa. Sprejemajo kljub raznim opominom z narodne strani nemške dopise in raje obhajajo po deset bab, kakor da odločno vrnejo vsak nemški dopis. Niti ena občina še ni sklenila samostojnega upravljanja. Katera občina bo začela prva? Morebiti Bizelsko? Zakot? Vel. Orež? Artice?...

Zahteva po občinski volilni reformi za Maribor, Celje in Ptuj je postala spodničstajerskim nemčurjem v grozen strah. V tem svojem strahu postajajo že čisto zmehčani in tako nepremišljeni, da sami izdajajo in priznavajo, da jih doslej vzdržuje na površju le njih terorizem in prav nič drugega. Klikovstvo ve, čim bi bile v omenjenih treh mestih volitve po proporu, bi bila s tem zadana nemški strahovladi izdatna brca, kajti brezprimernemu terorizmu bi bil zadan pri obč. volitvah odločen udarec. Vsako onemogočenje volilne kontrole bi pomagalo zlasti Slovincem, imeti prostesje gibanje, ki ga zatira danes večni strah pred nemškimi klikami in njihovimi priganjaji. A tudi na širše, zlasti slovenske kroge bi ugodno vplivalo, čim bi se pokazalo dejstvo, da je vsa nemška moč le navidezna in zlagana in da jo je vzdrževalo vse te čase samo brezprimerno izrabljanje in slepenje Slovencev po tistih, ki so zatajili svoj slovenski rod zato, da so kupičili sebi bogastvo.

Zverjad se je pomaknila v bližino Maribora in straši sedaj po občinah Sv. Križ, Sv. Duh in Sleme ter Sv. Kungota. To, k čemur se je preje neverjetno smehljalo, je danes obče priznано in škoda, ki jo je prizadela zverjad raznim posestnikom, je že precej velika. Kakšnim štirim posest-

nikom omenjenih občin je pomorila že preko trideset ovac, ki so se pasle po prisojnih, snega prostih holmih. V enem slučaju je podrla zver mladega junca, in požrla dele ledij ter vratu. Pri enem samem posestniku je raztrgala troje ovac čisto, devet tako, da so jih morali nemudoma zaklati, dočim jih je dvojce zbežalo s pastirjem vred. Govorica, glasom koje je zver napadla in pomorila tudi dvojce dečkov, se še ne potrjuje, dočim je dognano, da je spremljala v razdalji 300 do 500 korakov več neoboroženih kmetov, a končno zgnila v gozdozvoje. Iz Maribora je odšel močen oddelek orožnikov in do 60 lovcev iz mesta ter okolice. Prvi pogoni so imeli navidezen uspeh, da se je zverjad umaknila severo - zapadno, a že v ponedeljek zopet vzmernjalo zgoraj navedene občine. Sole v omenjenih občinah so zaprte. Kmečki strah postaja torej tudi že v naših krajih prav resna nevarnost tako na premoženju kot življenju posameznikov.

Remšnik pri Marenbergu. (Dele v rezalnici.) Pred par dnevi je delala dlnarica M. Amberšek pri posestniku Bobovniku. Ko se je za trenotek odstranila, je prišel nje petletni sinček z levo roko v slamoreznicu, ki mu je odščipnila kazalec in sredinec.

Ormož. (Pasja kontumacija.) Pasja kontumacija v ormožkem in središkem okraju je od 12. t. m. odpravljena.

Zalec. (Snežni plaz.) Med progo južne železnice med Celjem in Zalcem se je odtrgal pri km. 346. snežni plaz in zasul levi tir. Odmeti so trajali eno uro. Vozni promet so med tem vzdrževali na desnem tiru.

Poljane. (Preprečena nesreča.) Na odprti progi Poljane - Ponikva

Gregorju. In tega nisem pozabil; pustil sem novce zanj. Zatorej, draga prijateljica, vzemite to vrečko in nesite jo nazaj v skrinjo svojega veličenega sopraga.

»Toda kaj bo z vami? ... Razdeliva si vsaj!«

»Vedite le nekaj, draga Hugeta: to, da se ne čutim nikdar bogatejšega nego takrat, ko nimam belica. Sicer pa mi ostane ta agra,« je dodal in pokazal s prstom na dragoceni nakit, ki mu ga je bila podarila kraljica navarska in ga je imel pripetega na svojem kloku.

Hugeta je vzela vrečko in zavzdihnila.

»Ampak,« je nadaljeval vitez in jo objel iznova, »zato vas ne ljubim manj ... dobro srce imate, Hugeta ... prav tako dobri ste kakor lepi ...«

»Dobra že morebiti! A lepa ...«

»Tak verjemite, če vam pravim, smrt božja! Ali me hočete postaviti na laž? Pravim vam, da ste najlepša stvarca, kar sem jih videl kdaj. To krepko in belo grlo, ta rožnata lica, ti blesteči zobje, ta sladki pogled in ta biserna roka ... ah, Hugeta, zdi se mi res, da vas obožavam! ...«

Hugeta je povesila glavo; dve solzi sta se ji zaiskrili na trepalnicah.

»Kaj, vi plakate, Hugeta?« je vzkliknil Pardajan z isto vročino, stjo, in obup mu je izbruhnil v oči. »Vi plakate, v trenutku, ko vam pri-sezam, da vas ljubim ...«

(D dalje.)

LISTEK.

M. ZEVAKO:

Srce in meč.

Roman iz francoske zgodovine.

(D dalje.)

»Dobro!« je vzkliknil zamolklo, »če je že tako, če naju loči vse in me mora ona sovražiti, zakaj bi se še ukvarjal z njo? ... Da, zakaj bi nesel to pismo njenemu očetu? ...«

Kaj briga mene gospa vojvodinja Monmoranski, ki preklinja mojega očeta in bo preklinjala tudi mene? Kaj me briga njena hči! ... Nesrečni sta? No, dobro, naj jima hite drugi na pomoč! Naj kliče ta tistega bogatega in mogočnega plemiča, ki ga spoznata vrednega, da stopi pred oltar s potomko Monmoranskih! ... Ne, nikake slabosti več! Oče, ubogi moj oče! Zakaj te ni tu, da bi me bodril in mi vdahnil poguma! Toda saj imam v tvoji odsotnosti še tvoje navete! In kolnem se ti, da se hočem poslej natanko ravnati po njih. Biti hočem mož, smrt božja! Življenje in sreča sta tistega last, ki je najmočnejši: bodimo močni! Gazimo šibke, zamašimo si ušesa, kadar nas kličejo in nas prosijo usmiljenja, obdajmo svoje srce z jeklom v roki, ko nam je ni bilo dano najti v ljubezni! ... Čudna vznemirljivost je razburjala mladega moža. Hodil je semter-

tja z dolgimi koraki, on, ki je bil tako trezen v svojem gibanju, je mahal z rokami in govoril glasno — tisti Pardajan, ki si je ohranjal drugače tudi v najhujši jezi videz hladne vlnudnosti.

Tehtal je svoj položaj.

Imel je zoper sebe kraljico Katrino, to je, eno izmed najmogočnejših in najbrezobzirnejših žensk tiste dobe; imel je zoper sebe vojvodo Anžovinskega in njegove gizdaline, ki jih je bil krvavo razžalil; imel je zoper sebe Giškega, ki ga bo hotel nedvomno obvestiti Gitalan, kaj se je zgodilo v Bastilji! ... trije strašni sovražniki!

In ko je pomislil, da si je on, slabič, ki nima ničesar razen svojega meča, nakopal tako grozne nasprotnike, katerih sleherni bi bil strl najmočnejše veljave v kraljestvu kakor tenko steklo, ga je popadel nekakšen ponos, stresla ga je blazna radost boja! ...

»Sam proti kraljici! Sam proti Anžovincu! Sam proti Gizu! Naj bo! Ako poginem, vsaj ne bodo mogli reči, da sem se lotil ničevnih nasprotnikov!«

Zagrohotal se je bridko.

»Pozabil sem! ... V imeniku svojih neprijateljev sem izpustil Monmoransija! Vraga, on vendar ni najmanjši med njimi; in kadar mu pove gospa de Pjen, kaj je storil moj oče z njegovo hčerjo, se bom čutil, ako me dični veliak ne poizkusi kon-

čati — če me ne pahne dotlej že Medičijska v kako podzemeljsko ječo! Če me ne zakoljejo gizdalini na kakem uličnem ovinku! Če me ne da ubiti njegova jasnost vojvoda Giški po svojih zvestih: Kruseju, Pezuju in Kervjeju! ... Na boj tedaj, na boj! Saj vidim, da sem rojen za boje! Čuvajte se, gospoda! Čuvajte se — jaz čuvam sebe! ...«

Pardajan je izdrl svoj meč v eni tistih plamenčih gest, ki so mu bile običajne in naskočil petkrat ali šestkrat proti zidu ... Najčeznejš las, žarečih oči, z znojem na čelu, s smehljajem na ustnicah in solzami v očeh, je bil v tem trenutku prav tako strašen kakor očarjuoč.

»Ježeš, Marija! Kaj pa vam je, gospod vitez!«

Pojavila se je gospa Hugeta Gregoarjeva in vzkliknila te besede s svojim krotkim, toplim glasom.

Pardajan se je ustavil, pogledal Hugeto, spravlil žibulejo v nožnico in nadel bliskoma drug obraz, rekoč:

»Vadil sem se, draga Hugeta; roka mi je otrpnila v teh desetih dneh, in ... toda pustiva to; veste kaj, preljubeznjivi ste, da me pridete posetit! ... Ne, ni se ne branite, vi ste biser ulice Sen-Deni! ...«

»Oh gospod vitez! ...«

»Pač, smrt božja! Prvega, ki se osmeli trditi, da niste najlepša krčmarica v Parizu, iztrebim s tega sveta! ...«

»Za božjo voljo!« je viknila Hugeta v predražestni grozi,

Pardajan jo je prijel okrog pasu, in dva mogočna poljuba sta zazvenela na licih gospe Gregoarjeve.

Zajecjala je, vsa rdeča od radosti:

»Oprostite, da sem vstopila kar tako ... hotela sem ...«

»Briga me, Hugeta! Vi pridete vedno o pravem času. Bogme, vrag naj me dere, če sem že videl kdaj bolj rdeča usta in bolj nagajive oči! Bi bi spravili nadškofa samega v hudičeve kremplje! ...«

»Prišla sem zaradi ... zaradi tega - le ...« je odgovorila Hugeta.

»Zaradi tega?« je zategnil Pardajan in se ozrl na polno vrečko, ki jo je postavila krčmarica na mizo.

»Da, gospod vitez. Ko so vas aretirali ... ste pozabili svoj denar. In jaz ... saj razumete, sem ga spravila ... prinašam vam ga nazaj!«

Pardajan se je bil zamislil.

»Gospa Hugeta,« je rekel zdajci, »vi lažete.«

»Jaz! Veliki Bog! ... Prisezem vam ...«

»Ne prisegajte; vaš mož, mojster Gregoar, je pobasal moje uboge tolarje, vi pa, dobra krčmarica, mi jih pa prinašate nazaj! ...«

»In če bi bilo res?« je vprašala plaho.

»Gospa Gregoarjeva,« je dejal Pardajan in nadel zopet tisti dvoumni obraz, nad katerim je toliko obupavala lepa Hugeta, »krivo ste ukrenili: to svoto sem bil dolžan mojstru

je pred par dnevi običal med tiri nek-
tovorni voz, ravno ko je pridrvel
brzovlak, štev. 1. Strojvodji se je v
zadnjem hipu posrečilo zadržati
vlak in preprečiti veliko nesrečo.

St. Lenart v Sloven. Goricki.
(Rop.) Pred par dnevi sta napadla
dva zlikovca v starosti 20 in 24 let
deklo Marijo Golob in jo oropala go-
tovine v znesku 34 K, damske ure in
dveh zavojev sladkorja oziroma ka-
ve. Imela sta naramnike, ponošene
pelerine in lahke brčice. Sumijo, da
sta bila dva brezposelna pekova
pomočnika.

Ptuj. (Odlikovanje.) Okrajni taj-
nik ptujskega okr. glavarstva Jože
Požun, je bil povodom svojega stal-
nega umirovljenja, odlikovan z zla-
tim zaslužnim križcem.

Trbovlje. (Nesreča v premogo-
kopu.) Ko je šel delavec Ravnikar
dne 16. t. m. na svoje delo v rov,
je prišel med benzinski motor in ste-
no rova tako, da mu je zmečkalo pr-
sa in v polomilo več udov. Ko so ga
rešili, je izdihnil. Doma je bil iz Oj-
strega.

Maribor. (Pogreša se.) 16letni
sin Tone nadsprevednika Čeha iz
Pobrežja št. 32. je bil do 16. t. m. pri
mizarskemu mojstru Vasočniku v
Framu pri Mariboru. Ker ga je moj-
ster omenjenega dne občutno kaz-
noval, je pobegnil in se peljal v Gra-
dec, koder se je hotel pustiti preiska-
ti pri tamošnji bolniški blagajni. Ker
ni imel listka, so ga odslovili, na kar
se je peljal k svojim staršem v Ma-
ribor, koder je ostal čez noč. Sta-
riši so mu prigovarjali, da naj se vr-
ne. Fant se je naslednjega jutra, 8.
t. m. odpeljal neznano kam. Obleden
je bil v temno zeleno obleko, imel je
rujav pelerino in siv turnarski klo-
buk. Kdor ga izsledi, naj javi to sta-
rišem na gorajšnji naslov, odnosno
mariborski mestni policiji.

Maribor. (Slovensko gledališče.)
Dramatično društvo v Mariboru
vprizori na pustno nedeljo dne 22.
svečana t. l. predpustno burko »Vr-
ban Debeluhar« in sicer ne zvečer,
marveč ob 3. uri popoldne s sode-
lovanjem godbe »Glasbenega društva«.
Ta igra je polna zdravih dovtipov
in komičnih prizorov, saj si lahko že
predstavljamo Debeluharja v krogu
norcev Kastrina, Zelenca in Krem-
pelina. Največ smeha bode seveda
provzročil naš Debeluhar, ki bo mo-
rebiti tudi kako prav »debeluharsko«
zapel. Priprani smo, da se bo cen-
jeno občinstvo prav dobro zabavalo
pri tej predstavi. Zatorej vsi na pu-
stno nedeljo v slovensko gledališče.
Predorodaja vstopnic pri g. Weixl-
nu, Glavin trg 22. Po predstavi se
vrši ples v veliki dvorani ob zvokih
godbe na lok. Začetek ob 8. uri zve-
čer. Vstopnina za posetnike popold-
ne predstave 50 v, za druge pa
1 K. Pust je tu! Pridite se zabavat
Slovenci iz Maribora in okolice!

Dramatično društvo v Mariboru
opozarja že danes slavno občinstvo,
da gostuje v nedeljo 1. sušca 1914
na našem odru celjsko dramatično
društvo. Noben Slovenec iz Maribo-
ra in okolice ne sme manjkati pri tej
slovesni predstavi, da pokažemo z
obilnim posetom, kako ljubi so nam
celjski Slovenci, ki se že leta in leta
junaško borijo za svoj obstanek. In
to z vidnim uspehom. Na odru pa bo-
mo imeli priliko občudovati njihovo
vztrajnost in požrtvovalnost ter ru-
tino v igranju. Pridite vsi! Dajmo
svoji ljubljani bratovi pogum, da pridejo še
v drugi v Maribor in da se naša
bratska vez utrdi tembolj. Torej
prav priskočite pozdravljeni bratje
Celjani na našem odru!

**Klub »Narodni Pipec« v Maribo-
ru priredi na pustni torek dne 24. t.
m. »Pipčevo maskarado« v veliki
dvorani Narodnega doma zvečer ob
8. uri s sodelovanjem godbe na lok.
To bo imenitna, prava pustna nepri-
siljena zabava, kakor je že leta in
leta ni bilo v Mariboru. Tu se poču-
tijo vsi prav po domače! Tu ni vi-
deti posebne »odlične« mize, tu ni
razlike med akademiki in neakade-
miki! Maskirani plačajo 40 v vstop-
nine, drugi 50 v, oziroma nečlani 60 v.
Za obitelji je znaten popust. Ob pol-
noči se vrši veličasten pipčarski
vstop v veliko dvorano v spremstvu
maskiranih »Pipčarjev«, na čelu jim
velikanski pipec, ki se po nagovoru
»Ober-pipčarja« iz Ljubljane slavno-
stno razvije v sredi dvorane. Pipčarji
in Ne-pipčarji! Ne zamudite te iz-
redno zabavne prilike!**

Goriško.

INTERPELACIJA

poslanca Antona Mikuž in dr. Pod-
gornika in tovarišev na c. kr. vlado
v roko c. kr. namestništva v Trstu.

Pred nedavnim časom se je za-
čela iz vojaških krogov tolminske
garnizije sporazumno z politično
oblastjo nujna agitacija in zahteva,
da se odpre v Tolminu tolerančna
hiša.

Stvar je dozorela tako daleč,
da je bila ta zahteva že predložena
županstvu v rešitev, kar pa župan-

stvo odklanja, nesoglašajoč z voja-
štvom in vlado o nujnosti in potrebi
takojšnjega kulturnega škandala.

Proti taki nameri si usojamo
tolmačiti tudi splošno ogorčenje ljud-
stva, katero sme pred vojaštvom in
politično oblastjo ščititi svojo čast in
svoje dobro ime, pridobljeno pod po-
štenjaki že v onih časih, ko se nam
ni vsiljevalo takozvane kulture po-
tom telesne in socialne kuge.

Tolmin šteje okrog 1000 prebi-
valcev in do 180 hiš in v takem okra-
ju naj se ustanovi javna tolerančna
hiša? Če že c. kr. vlada ne najde
nesoglasja v tem, da goreče lovi tr-
govce z dekleti; po drugi strani pa
ščiti prostitucijo v javnih hišah, kjer
tudi ginevajo mlada dekleta, hoče
ljudstvo izreči svoj glasni veto, ki bo
bolj glasen, kot spoštovanje, koje za-
htevali za se vojaštvo in vlada.

V naše ljudstvo naj se ne zana-
ša kuge, naj se ne kvari zdravega
plemena z boleznimi, ki izhajajo iz
takih sramotnih gnezd. Kam naj obr-
ne oči nepokvarjena mladina, ki bo
hodila mimo znane hiše, kaj z otro-
ci, mladimi dekleti in mladeniči, če
jim ne prikrije ne oče ne mati, ne so-
la, ne cerkev škandalozne institucije,
ki razširja okoli sebe le nevar-
nost, žalost in grozo.

Ker stoje oblasti, ki zahtevajo,
ozir. podpirajo ustanovitve tega on-
gavnega zavoda, na stališču, da ima
zahteva prodreti, dovoljmo si
vprašati:

1. Ali so c. kr. vladi znane te za-
deve?

2. Ali hoče c. kr. vlada preprečiti
oficijsko agitacijo vojaških krogov
in političnih oblasti za to namerava-
no zahtevo.

3. Ali je c. kr. vlada voljna prev-
zeti odgovornost za posledice, ki bi
nastale, če bi se na tak način žalilo
ljudstvo in bi se proti njegovi volji
uvredla imenovano zloglasno institu-
cija.

Gorica, dne 3. febr. 1914.

Gorica. Za časa tiskarskega
štrajka so naši klerikalci storili vse,
da so se redno tiskala njihova gla-
sila. Tega sicer niso delali iz same
ljubezni, ampak v svoje strankarske
svrhe, vendar se jim mora priznati,
da so storili več nego njihovi politič-
ni nasprotniki. Ko niso mogli več ti-
skati »Novega Časa« v Gorici, so
preskrbeli, da se je redno tiskal v
Pazinu. Pa tudi »Gorica« in »Pri-
morski List« sta izhajala. »Soča« in
»Primorec« pa sta med tem časom
lepo počivala in gledala nasprotne li-
ste, ki so z malo požrtvovalnostjo
vkljub štrajku izhajali. Res, da so ne-
kaj »Soče« natisnili v Ljubljani, toda
kaj za to! Ljudstvo na deželi je vi-
delo klerikalne liste vsak teden,
»Soča« pa le redkokdaj. Na ta način
se ne dela! Tako delo je graje vred-
no. Naši napredni narodnjaki bi mo-
rali tudi kaj žrtvovati: Ljudstvo ima
svojo sodbo, katero je treba upoštevati.
Radi teh vrstic pa naj se nihče
ne razburja. Napisane so »sine ira
et studio«.

Gorica. (Aretacije.) Zaprli so An-
tona Beguš iz Nominja, ker je bera-
čil. Radi tatvine so aretirali hišno
Viktorijo Bačar iz Ustja na Kranjskem.
Radi javne nasilnosti pa bodo
moral sedeti sledeči: Janez Tešpin,
zidar iz St. Petra pri Gorici, Mozetič
Jurij iz Sornberga, železniški dela-
vec, Bertolini Viktor, kovač v Gorici
in Jurij Lušin iz Nabrežine. Radi pre-
povedanega povratka v mesto so
pridržali Petra Zbrzet od Sv. Petra
na Soči.

Na Furlanskem — in sicer v
gradiščanskem šolskem okraju — je
razpisanih več učiteljskih mest.

Gorica. Kakor smo poročali, je
pretečeni teden Franc Paher streljal
na neko žensko v mestnem parku.
Dotična je neka postarna Marija
Čaks, na katero je bil Paher tudi
ljubosumen.

Laška vzgoja. Kakor v Trstu,
tako bodo tudi v Gorici plesali otroci.
Goriško laško telodavno društvo bo
namreč priredilo 21. t. m. otroški
ples. Prav ima »Edinost« ki pravi,
da pri nas še ni poznana ta razvada!

Cesar je dovolil nositi uradniku
avstrijskega Lloydja Danilu Perušič
v Trstu viteški križec papeževega
reda sv. Jurja in križec kraljevega
črnogorskega Danilovega reda.

Kakor smo rekli! Nemško in la-
ško časopisje že prinaša uradne ve-
sti o neresničnosti ljubljanskega ve-
leždajstva. Jih je pač hitro minilo
veselje!

Gorica. V sredo proti večeru je
zapeljal neki voznik z vrečami na-
ložen voz preveč na rob ceste na
Fran Joževem Corsu, kjer so zna-
ni jarki; konji so morali v jarek, ka-
kor tudi prednja kolesa. Čudno, da
se večkrat ne pripetijo večje nesre-
če! Ti občestni jarki pač ne delajo
časti našemu mestu.

»Novi čas« obsojen. V sredo je
bil obsojen odgovorni urednik »No-
vega časa« Anton Šinigoj na globo
50 K, ker je »Novi čas« priobčil nek
že zaplenjen članek. Plačal bo se-
veda konzorciil

**Veliki ples jugoslovanskih žele-
zničarjev v Kanalu na Primorskem.**
Podružnica »zveze jugoslov. želez-
ničarjev« v Kanalu priredi svoj obič-
ajni predpustni ples na pustni to-
rek, dne 24. svečana t. l. v prostorih
hotela »pri zlatem levu«. Igra salo-
nski orkester Sokola iz Brd. Začetek
ob 8. uri zvečer. Vstopnina 1 K 50
vin., dame proste. Vsi prijatelji na-
rodno zavednih železničarjev so
vključno vabljeni in gotovo vam ne
bode žal, ker za vs. je najboljši pre-
skrbljen — seveda edino to — da
bode prehitro se danilo. Za obilen
obisk vabi odbor.

Občni zbor podružnice Z. J. Ž.
v Kanalu se vrši 1. sušca t. l. v go-
stilni g. Zega. Začetek ob 4. uri po-
poldan. Dnevni red navaden. K polni
udeležbi vabi odbor.

Kranjski deželni zbor.

Včerašnja seja.

Dež. glavar dr. Iv. Šusteršič
otvori sejo ob četrt na 12. uro in od-
govori na interpelacijo posl. Iv. Lav-
renčiča glede ureditve učiteljskih
plač. Dež. glavar izjavi, da je novi
šolski zakon že izdelan in da pride
na dnevni red najbrže že v prihodnji
seji.

Na interpelacijo posl. dr. Ravni-
harja in tovarišev glede zakona o
obrtih nadaljevalnih šolah je odgo-
voril dež. glavar, da se je že vršila
zahtevana anketa, da deželni odbor
marljivo proučuje gradivo in da pred-
loži še v prihodnjem zasedanju dežel-
nemu zboru zakonski načrt.

Na interpelacijo posl. Mazelleta
in tovarišev v zadevi črnomeljskega
vodovoda je izjavil dež. glavar, da se
vsi nedostatki pri črnomeljskem vo-
dovodu čim prej odpravijo.

Od vloženih interpelacij in pred-
logov omenjamo naslednje:

Interpelacija

dr. Frana Novaka in tov. na gospoda
deželnega predsednika Njega ekscel-
enco barona Schwarza.

Že v prošlem zasedanju inter-
pelirali so podpisani Njega ekscelen-
co g. deželnega predsednika radi iz-
dajanja uradnega lista v slovenskem
jeziku.

Kranjski uradni list »Laibacher
Zeitung« izhaja v nemškem jeziku,
tedaj v jeziku, kateremu se prište-
vajo po narodnosti komaj 4 % vsega
prebivalstva. Za 96 % prebivalstva
slovenske narodnosti izhaja uradni
list v nemščini.

To smatramo podpisani za pre-
ziranje slovenske narodnosti in obču-
tino to preziranje tem huje, ker nam
deželna vlada na naše zadevne in-
terpelacije niti ne pojasni, kakšni
vzroki ovirajo izdajanje uradnega li-
sta v slovenskem jeziku.

Uradni list za Kranjsko, ki ima
služiti slovenskemu prebivalstvu, se
ima po mnenju podpisanih izdajati v
slovenskem jeziku.

Na interpelacijo v prošlem za-
sedanju nismo prejeli nobene izjave
od g. deželnega predsednika.

Vsled tega si usojamo ponovno
povzati g. deželnega predsednika, da
nam nemudoma pojasni, zakaj se od-
lašuje z izdajanjem uradnega lista v
slovenskem jeziku, oziroma ali je pri-
pravljen podrejenim organom takoj
naročiti, da se uradni list za Kranjsko
prične izdajati v slovenskem jeziku.

Interpelacija

dr. Frana Novaka in tov. na gospoda
deželnega predsednika Njega ekscel-
enco barona Schwarza.

Deželni zakonik za vojvodino
Kranjsko nosi na naslovnem listu na
prvem mestu naslov: »Landesgesetz-
blatt für das Herzogtum Krain ...
Jahrgang ...« in šele na drugem
mestu naslov v slovenskem jeziku:
»Deželni zakonik za vojvodino Kranj-
sko ... Leto ...«

Z ozirom na ogromno večino
prebivalstva slovenske narodnosti bi
bilo čisto naravno, da je naslov de-
želnega zakonika na prvem mestu
slovenski in šele na drugem mestu
nemški.

Kar najodločneje ugovarjamo
proti vsakemu zapostavljanju sloven-
skega jezika od strani c. kr. deželne
vlade, usojamo si podpisani staviti na
g. deželnega predsednika vprašanje,
ali je pripravljen takoj naročiti pod-
rejenim organom, da izhaja deželni
zakonik za vojvodino Kranjsko z na-
slovom na prvem mestu v sloven-
skem jeziku in šele na drugem mestu
v nemščini.

Interpelacija

poslanca Mazelleta in tov. na Njega
ekscelenco barona Schwarza v za-
devi preložitve klanca na državni
cesti v Metliki.

Prebivalci mesta Metlike in ob-
čin Drašče, Radovica, Lokvica, Su-
hor ter hrvaški Žumberak so inter-
esirani na tem, da se čim prej klan-
ec na državni cesti v Metliki od-

pravi, zlasti ko se odpre nova želez-
nica. Mesta Metlike pa bi se narav-
nost oropalo že starodavnih pravic,
odkar že gre ves promet skozi sre-
dino mesta, ako bi se hotelo državno
cesto odcepiti pri križu in speljati na
državno cesto pri odcepu črnomelj-
ske ceste od državne. O taki prelo-
žitvi niti govora biti ne more, če se
noče popolnoma uničiti že itak v tež-
kih gospodarskih razmerah trpeče
mesto Metlika. Edinole s preložitvijo
klanca na sedanil državni cesti pa bi
bilo ustrezno tudi drugim občinam
in krajem.

Občine Drašče, Radovica, Žum-
berak ter veliki del Hrvaške od Vi-
vodine, bi tudi, če bi se občinska pot
za Sv. Rokom podržavila, še naprej
mogle voziti po veliko krajši in pri-
pravnejši sedanji državni cesti, kot
po postranskih ovinkih. Sicer bi pa
tudi prebivalci vseh ostalih občin,
kakor Suhor in Lukovica, bili težko
prizadeti po taki brezsmiselnosti in zelo
dragi preložitvi ceste za Metliko, ker
je znano, da so vsi ti kraji z mestom
Metlika v tesnih gospodarskih odno-
šajih, da imajo vsaki dan opraviti v
Metliki z uradi in da jim je veliko bolj
priročno voziti skozi Metliko kot ne.
Le zlobna škodoželjnost in brezvest-
no maščevanje nad Metliko bi moglo
govoriti za zgradbo kake nove dr-
žavne ceste, ki bi se izognila mestu.

Podpisani si dovoljujejo staviti
na Njega ekscelenco bar. Schwarza
naslednja vprašanja:

1. V kakem stanju je preložitev
klanca na državni cesti v Metliki?

2. Ali hoče odrediti, da se klanec
čim prej zniža in da se preko vseh
morebitnih drugih projektov izvrši
samo to nujno in prepotrebno delo?

Samostojni predlog

poslanca Julija Mazelleta in tovarišev
v zadevi c. kr. politične ekspozituro
v Višnji gori.

Deželni zbor skleni:
C. kr. vlada se pozivlja, da čim
prej ustanovi v Višnji gori samostoj-
no in stalno ekspozituro c. kr. poli-
tične oblasti.

Samostojni predlog

poslanca Julija Mazelleta in tovarišev
v zadevi preskrbe pitne vode v Gra-
dacu, Kloštru in Vranovcih, občine
Gradac v Beli Krajini.

Deželni zbor skleni:
Deželnemu odboru se naroča, naj
ukrene vse potrebno, da se čim prej
preskrbe vasi Gradac, Klošter in
Vranovcih z zdravo pitno vodo ter
rešijo prebivalci teh krajev stalne ne-
varnosti, ki jo vsebuje dosedanja
pitna voda, velikokrat po legarju
okužena reka Lahinja.

Samostojni predlog

poslanca E. Gangla in tovarišev
glede na nekatere izpremembe do-
ločb o zglaševanju zaradi vojaških
taks.

Deželni zbor skleni:
C. kr. vlada se pozivlja, naj po-
vzroči te-le izpremembe zakona z
dne 10. februarja 1907, drž. zak. šte-
vilka 30, in sicer:

V § 3. od 1. do 3. razreda nave-
dene osebe naj se oproste plačevanja
vojaške taks, ker se je zvišal
ekzistenčni minimum.

§ 8., ki govori o zglašilni dolžno-
sti, naj se izpolni tako, da so od
zglašilne dolžnosti oproščene v § 14.
navedene osebe.

Interpelacija

poslanca E. Gangla in tovarišev na
Njega ekscelenco gospoda deželnega
predsednika glede na povišanje pro-
vizije nekaterim provizionistom era-
ričnega rudnika v Idriji.

V Idriji živj nekaj provizionis-
tov, ki so stopili v pokoj koncem
l. 1912 ter jim je bila odmerjena pro-
vizija po 64 K mesečno. Ker so že do-
služili koncem imenovanega leta
svojo dobo, so bili poklicani k dotič-
nemu g. rudniškemu svetniku, kjer
jim je bilo rečeno, naj stopijo v pro-
vizijo, četudi bi nekateri še radi osta-
li pri delu, da si izboljšajo svoj polo-
žaj, oziroma prislužijo boljšo provi-
zijo.

V letu 1913, vpokojeni rudarji
dobivajo po 80 K mesečne provizije,
katere bi bili deležni tudi prizadeti
provizionisti, da niso šli v pokoj že
koncem l. 1912. Ti si sedaj prizade-
vajo, da bi jim bila izboljšana provi-
zija, oziroma da bi se jim odmerila
naknadno v isti višini, kakor jo vi-
vajo provizionisti iz leta 1913 — torej
mesečno po 80 K.

Ta prošnja se dá utemeljevati s
tem, da so prizadeti rudarji vso dobo
zvesto, pošteno in brez kazni služili
rudniku in da ni njihova krivda, da so
stopili pred letom 1913. v pokoj. Zato
so poslali prošnjo v c. kr. ministrstvo
za javna dela meseca oktobra 1913
na Dunaj, ki jim je sekulski šef gos-
pod pl. Hohmann ob svojem bivanju
v Idriji leta 1913. obljubil svojo po-
moč.

Interpelantje so uverjeni, da je
z ozirom na navedena dejstva Vaši
ekscelenci na tem, da se prošnja pri-
zadetih rudarjev nemudoma posredo-
vati pri c. kr. ministrstvu za javna
dela na Dunaju ter storiti vse po-
trebne korake, da se omenjena proš-
nja čim prej ugodno reši?

Posl. dr. Ravnikar je vložil dalj-
šo interpelacijo na dež. predsednika
v zadevi jezikovne ravnopravnosti
pri državnih uradih na Kranjskem. V
interpelaciji se posebno ostro žigosa
germanizacija sodišč.

Posl. Jos. Turk je vložil samo-
stalni predlog glede razdelitve pri-
spevkov zavarovalnice gasilnim dru-
štvom.

Poročila deželnega odbora iz-
roči dež. glavar dotičnim odsekom.

Poročila in predlogi odsekov.

Sprememba občine. V imenu
ustavnega in občinskega odseka je
poročal poslanec dr. Pegan o samo-
stalnem predlogu posl. Vehovca glede
izločitve vasi Drčavas iz občine Žu-
žemberk ter priključitve k občini Za-
gradec in predlagal: »Samostojni
predlog se odstopa deželnemu od-
boru v kompetentno poslovanje, ter
se naroča čim nujneje rešitev.« —
Sprejeto.

Vodovod za novomeško okolico.
V imenu upravnega odseka je poro-
čal poslanec Hladnik o samostalnem
predlogu posl. Zorca glede pomanj-
ljivosti pri vodovodu v Novem me-
stu. Poročevalec je izjavil: »Pri
zgradbi vodovoda v Novem mestu
je čistilnik (filter) slabo naredil.
Okoliške vasi so potrebne vode.
Upravni odsek predlaga: Visoki de-
želni zbor skleni: Deželnemu odboru
se naroča: 1. naj da narediti načrt
kako bi se vodovod za Novo mesto
razširil tudi za okoliške vasi, 2. glede
poprave čistilnika naj pa potrebno
ukrene, 3. naj se preišče, kako bi bilo
popolniti vodovod, da bi zadostil
vsem potrebam tudi v prihodnosti.«
Poslanec Mazelle se predlogu pri-
družuje in ga pozdravlja, zahteva pa
jamstvo, da bo imelo Novo mesto
vedno dobro vodo in v zadostni
množini. Predlog odseka se sprejme.

**Voda za podgorske kraje pri No-
vem mestu.** V imenu upravnega
odseka je poročal posl. Hladnik o sa-
mostanem predlogu poslanca Zorca
in tovarišev za vodno preskrbo v
podgorskih krajih pri Novem mestu
in predlagal: »Deželnemu odboru se
naroča, naj pošlje deželnega tehni-
ka ki naj bi na licu mesta preudaril, kako
bi se kraji v Gorjancih s pitno vodo
najbolje preskrbeli. Deželnemu od-
boru se nadalje naroča, da skuša pri-
dobiti tudi za male vodne preskrbe
podporo iz državnega melioracijske-
ga fonda.« K predlogu sta govorila še
poslanca Zorc in Jarc, kateri posled-
nji je predlagal, da se voda na Do-
lenjskem išče s takozvanimi iskalnimi
šibicami, t. j. s posebno pripravo, s
pomočjo katere se dá določiti, kje pod
zemljo teče voda. Sprejet je bil pred-
log odseka kakor tudi Jarčeva reso-
lucija glede iskalnih šibic.

Most čez Savo pri Krškem. V
imenu upravnega odseka je poročal
poslanec Hladnik o predlogu poslanca
Zorca glede zgradbe mostu čez Savo
pri Krškem. Poročevalec je izjavil:
»Most pri Krškem čez Savo je v zelo
slabem stanju. Treba je misliti na nov
most, ki naj bi ne bil lesen, ampak
železen. Most rabi ne samo mesto,
ampak vsa bližnja in daljna okolica,
kajti ves promet na postajo Videm ob
južni železnici gre čez ta most. Ker
veže ta most dve kronovini in pelje
čez reko, ki je državna reka, predla-
ga upravni odsek: Visoki deželni
zbor skleni: 1. napravi naj se načrt
za most, kateri načrt se pa naj ozira
tudi na potrebe okolice, 2. deželni
odbor stopi v dogovor z deželnim
odborom vojvodine štajerske glede
prispevka dežele štajerske za most, 3.
deželni odbor naj se obrne na viso-
ko c. kr. ministrstvo za javna dela,
da bi čim večji donoski izposloval.«
Posl. Mazelle priznava potrebo mo-
stu, ali ne odobrava, da bi se on
zgradil vzhodno od mesta Krško,
temve v mestu samem, kamor gravi-
tira vsa okolica in bi bilo tako tudi
njej ustrezno. Posl. Zorc je proti
temu, da bi se gradil most v mestu in
tudi poročevalec temu nasprotuje,
češ, da bi od tega imelo koristi samo
par gostilničarjev v mestu. Večina
sprejme predlog odseka v nespreme-
njeni obliki.

Most čez Ljubljano pri Lipah.
V imenu upravnega odseka je poro-
čal posl. Povše o prošnji županstva
občine Tomišelj glede zgradbe mo-
stu čez Ljubljano pri Lipah in pred-
lagal: »Deželni zbor priznava veliko
gospodarsko važnost in korist mostu
čez Ljubljano pri Lipah in naroča
deželnemu odboru, da stopi v dogo-
vor z okrajnim cestnim odborom in
mestnim magistratom ljubljanskim

glede zgradbe mostu v Lipali in se pooblašča, če se omenjena zastopa izrečeta za to zgradbo in prevzameta ta most, dati k tej zgradbi primeren deželni prispevek iz kredita za občila. — Sprejeto.

Vodna sila reke Krke. V imenu upravnega odseka je poročal poslanec Povše o predlogu posl. Vehovca glede izkoriščanja vodne sile reke Krke in predlagal: »Deželni odbor se naloži izvršiti študije za izkoriščanje vodne sile reke Krke in o tem svojedobno poročati deželnemu zboru.« — Sprejeto.

Vodovod za Žužemberk. V imenu upravnega odseka je poročal poslanec Povše o predlogu posl. Vehovca glede preskrbe Žužemberka z zdravno pitno vodo in predlagal: »Deželni odbor se naloži vse potrebne predpriprave izvršiti za oskrb trga Žužemberka z zdravno pitno vodo.« — Sprejeto.

Nova cesta Litija-Polšnik-Brezovo-Mirna. V imenu upravnega odseka je poročal posl. Povše o predlogu posl. Vehovca, da se zgradi nova cesta Litija-Polšnik-Brezovo-Mirna in predlagal: »Visoki deželni zbor skleni: Deželni odbor se naloži, da pospeši zgradbo kot nujno priznane prepotrebne nove ceste Litija-Polšnik-Brezovo-Mirna.« Poslanec dr. Novak je izjavil, da bo sicer glasoval za predlog, da pa opozarja, da odbor na prevodnost pri zgradbi ali podeželnosti cest, da ne nastanejo za deželo in mesto Ljubljana, ki mora za to toliko prispevati, pretežka bremen. Zdi se mu tudi, da se večina pri tem ozira bolj na strankarske kot na stvarne potrebe, kar se vidi pri vasi Kanomlja pri Idriji, ki ne dobi cestne zveze, ker njeni prebivalci niso pristali S. L. S. — Dr. Lampe odgovarja tej trditvi in pravi, da omenjena vas zato ne more dobiti cestne zveze, ker se nahaja ob goriški meji in goriški deželni odbor je odgovoril, da on ne more napraviti ceste z goriške strani, cesta samo do meje bi bila brez pomena. Predlog odseka se sprejme.

Plovba na Savi. V imenu upravnega odseka je poročal posl. Povše o samostalnem predlogu glede plovbe na Savi in predlagal: »Visoki deželni zbor skleni: Deželni odbor se naloži, da se pri študijah za izrabo savske vodne sile ozira tudi na možnost plovbe in da izdelati tozadevni tehnični načrt.« Poročevalec omenja veliko važnost ureditve Save vsaj v toliko, da bi se lahko vozil les po njej in predlog se sprejme.

Ustavljanje brzovlakov v Borovnici. V imenu upravnega odseka je poročal posl. Povše o samostalnem predlogu posl. Kobija v zadevi ustavljanja brzovlakov na postaji Borovnica in predlagal: »Visoki deželni zbor skleni: Deželni odbor se naloži, da izpolni pri ravnanju s tovornimi vlakovi št. 1 in št. 2 postajala tudi na postaji Borovnica.« Ko je to zahteval predlagatelj sam obširno utemeljeval, je bil predlog sprejet.

Deželna posredovalnica. V imenu upravnega odseka je poročal poslanec Piber o nujnem predlogu poslanca dr. Kreka, naj se ustanovi deželna posredovalnica in predlagal: »Deželni odbor se naloži, naj do prihodnjega zasedanja izdela zakonski načrt za deželno posredovalnico po treh-le načelih: a) Sedež posredovalnice, ki se ustanovi kot deželni zavod, bodi Ljubljana. b) Pomožni organi v posredovalni organizaciji naj bodo v prvi vrsti občinski uradi; poleg njih pa tudi druge organizacije, ki se prostovoljno javljajo za ta posel. Za kmečke posle in delavce zadruge in izobraževalna društva; za obrtno delavstvo pomožniška in delavska, zlasti strokovna društva. c) Deželna posredovalnica imej pravico stopiti v stik s podobnimi ali sorodnimi organizacijami drugih dežel, tudi tujemstva. d) Financiranje se izvrši po načrtu, da tisti, kateri iščejo dela, ne plačajo nobenih pristojbin.«

Posl. dr. Novak je opozarjal na potrebo in pomožnost priskočiti brezposelnim na delo in je omenil, da se je za to zadevo zainteresiral tudi že državni zbor, občinski svet ljubljanski je pa že sklenil prispevati na leto zneskom 5000 kron v podporo brezposelnim. Stavlja naslednji predlog: »Deželni odbor se pooblašča, da povrne onim občanom, ki dovoljujejo iz občinske blaginje brezposelnim prispevke, ki nimajo značaja ubožne podpore, polovico v ta namen uporabljene vsote. V proračun za leto 1914 naj se vpostavi v ta namen znesek 10.000 kron.«

Posl. Ribnikar pravi, da bi se stvar morala temeljito proučiti, ker je težko aplicirati na naše razmere posredovalnice kakor obstojajo v večagrarnih deželah. Mi moramo računati z malim kmetom, ki bi tukaj bil lahko oškodovan. Končno je govornik predložil naslednji izpreminje-

valni predlog: »Deželni odbor se naloži, da zasliši do prihodnjega zasedanja glede osnivanja posredovalnice za delo mnenje malega kmeta, event. potom gospodarskih združenj, kmetijskih podružnic in županov. Istočasno naj stopi deželni odbor v dogovor z mestno občino Ljubljano radi eventualnega razširjenja mestne posredovalnice, zlasti z ozirom na posredovanje kmetijskega dela za vojake rezerviste.«

Poslanec Gangl je omenil socialne razmere v Idriji, o vzrokih in posledicah brezposelnosti, ki posebno na mladino ne upliva dobro. Velike koristi bi imela Idrija, ako bi se ustanovile obrtne delavnice za mladeniče, ki se še ne sprejmejo v rudniško službo, šolski obveznosti so pa že odrasli. Dolžnost države bi to bila, saj ona črpa iz Idrije ogromne koristi. Govornik stavlja naslednji predlog:

C. kr. ministrstvo za javna dela se pozivlja, naj ustanovi v Idriji obrtno delavnico, da se bo mogla moška mladina, ki je odrasla šolski dobi, pa še ne more biti sprejeta v rudniško delo (torej od 14. do 17. leta) izučiti v raznih obrtih, ki jih rabi rudniška uprava pri svojih obratih, ter da se očuva brezposelnosti in pred slabimi moralnimi in materialnimi vplivi, ki so zaradi brezposelnosti škodljivi za to mladino.

Volilna reforma.

V imenu odseka za preosnovo deželnega reda in deželnozborskega volilnega reda je poročal posl. dr. Pegan naslednje:

Odsek, ki je dobil od visoke zbornice nalog, naj tekmo osem dni poda poročilo o preosnovi deželnega reda in deželnozborskega volilnega reda, se je o predmetu posvetoval v treh sejah. V prvi dne 18. februarja je poročevalec dr. Pegan predložil odsekovo operat, o katerem so se vsi odsekovi člani izjavili, da je pripravna podlaga za nadaljna pogajanja, pri katerih bo vsaka stranka poskušala spraviti do veljave svoja načela in zahteve.

Ker pa zaradi obsežnosti operata in važnosti stvari ni bilo mogoče že v tej seji doseči zedinjenja strank o tem načrtu, se predlaga:

1. Visoka zbornica vzemi to poročilo na znanje!
2. Visoka zbornica podaljšaj odsekovo rok za končno poročilo.

Sprejeto.
Ob 2. uri popoldan zaključil deželni zbor sejo in zaključil prihodno za danes, v petek, ob pol 10. uri dopoldan.

Dnevni pregled.

Kakor smo pravili, naši prijatelji bodo in bodo čitali članek o razmerah slovenskih železničarjev, ki nam ga je zadnjič državni pravdnik zaplenil. G. poslanec A. Ribnikar je radi te konfiskacije vložil včeraj v deželnem zboru interpelacijo, s čimer je konfiscirani članek imuniziran in ga v prihodnjih dneh priobkro je bilo že zadnjič pod praznimi ponatili ta konkretna dejstva, kazalica strah? O Rusiji? Večernik kolonami napisano.

Iz strahu pred mirom kriče o vojni. Zadnje tedne so bili avstro-ogorski napoleonični in podobni listi polni alarmentnih vesti, iz katerih je bilo slišati rožljanje mečev in topot voje pošasti. Priobčili smo par takšnih vesti, da smo pokazali razpoloženje avstro-ogorskih krogov, ki ne zamude nobene prilike ropotati s kanoni in flintami. Kje je topot naša avstro-ogrska javnost oporo za svoj zaželeni strah? V Rusiji? Večernik češkega slova? Piše sledeče zanimive besede: Ruska diplomacija kakor bi se probudila iz globokega spanja je odprla oči in začudeno gleda okoli sebe in se povprašuje: Kako, da smo tako dolgo spali? V kritičnih trenutkih poslednjih balkanskih vojn se je vsa energija oficijelne Rusije razlila v — diplomatične note, za katerimi je celi svet čutil — slabost. In bili so tu zgodovinski trenotki, ki se ne vrnejo tako hitro, trenotki, ki bi mogli približati rešitev slovenskega vprašanja v Evropi za cela desetletja. Sedaj so pa državni v Petrogradu najbrže spoznali, kaj so zamudili in zakaj so zamudili in skušajo z mrzlično naglico nadomestiti svoje izgube. Predvsem popravljajo velike napake vojnega ministra Sachonilnove, ki ni mogel podpirati energične diplomatične akcije — z vsestransko pripravljeno armado. Stare grehe prometne ruske politike popravljajo z velikanskimi omrežji novih železničnih strateških prog in hitijo z obnovitvijo vojnega brodomstva, ki je pokopano v japonskem morju. Ruska diplomacija si tudi prizadeva omogočiti novo balkansko zvezo. Vse te priprave Rusije so važne in povzročajo povsod veliko napetost. Vojno napetost. Ne, čisto nekaj

— nasprotnega. Dostikrat smo že povdarjali, da vojna nevarnost raste enakomerno z rusko slabostjo in umikanjem in da pada enakomerno z rusko samozvestjo in močjo. Do konfliktov, ki so najbolj ogroževali mir — Draž, Skader samostojna Albanija — ni bilo nikdar prišlo, če bi Rusija mesto cincanja pokazala odločnost in rekla energično: Ne. Trozveza je vojaško in finančno slabša kakor Francija, Anglija in Rusija. Toda za kolikor je slabša, za toliko je bojeviteljša. Ojačena Rusija poveča bistveno premoč tripelentente in zmanjša bojaželjnost trozveze (Avstro-ogrske, Italije in Nemčije). In to pomenja ojačenje miru, ne ogroževanje. Strah v Nemčiji in v Avstro-ogrski je treba torej dobro razumeti. Ta strah je izraz brezmočne togote vsled tega, da se ruski velikani vzbujajo in kaže svojo moč. Na drugi strani pa zopet plod prebrisanega preračunavanja vojaških oprav na škodo žepov davkoplačevalcev. »Rusko Slovo« pravi: Ozračje rusko-avstrijsko je res gosto. Toda alarm dunajskih oficijozov je bil dan vsled tega, da se po Bismarkovem receptu napravi v javnosti razpoloženje, potrebno za nove vojaške kredite.

Ruska politika. Knez Vladimir Meščerski izdajatelj in urednik v ruskih visokih birokratičnih krogih mnogo čitanega Graždianina, eden tistih, ki nimajo nobene odgovornosti pa je kljub temu eden najvažnejših činiteljev ruske notranje in zunanje politike, ta mož piše v »N. Fr. Pr.«, da ruska politika ni niti za Srbe, niti za Bolgare, temveč edino le ruska. To je politika naroda, ki so mu Slovani egalni, in sicer prvič egalni, ker od njih ni imel ničesar drugega kot škodo in žrtve; drugič so mu Slovani egalni, ker se sploh noče vmešavati v tuje zadeve, naj bodo slovanske ali ne, in to za to, ker ima svojih skrbni dovolj. Ruski narod s carjem na čelu si ne želi drugega kot miru. Istih naziranj, kakor Meščerski je tudi novi ministrski predsednik Gorevski. Takšna je torej prava ruska politika.

Lani so proklinjali in klicali žveplo nad isto, kar letos blagoslovljajo. Kdo se ne spominja, s kakšnim šundrom so lani poljski škofje proklinjali volilno reformo za galški deželni zbor. In letos 14. februarja so v galškem deželnem zboru sprejeli isti škofje isto volilno reformo, ki so jo lani proklinjali. Lani so napisali pastirske liste, letos zopet in hvalijo v njih volilno reformo, ki so jo lani označevali malodane za delo satana. Čudna so pota škofovske previdnosti, razume jih samo tisti, ki ve, da je škofovska bisaga brez dna.

Iz Stajerskega. Večkrat čitamo, da se kathehet bratijo celo na Schulvereinskij šolah poučevati verouk v nemščini. Priznati moramo polvalno to njih narodno zavest, da se vsaj v tem oziru brzda švabskega moloha. Gotovo pa je vse graje vredno, če na celi slov. šoli poučuje kathehet samo enega otroka v nemškem jeziku, in kar je nerazumljivo, slovenskega otroka, katerega mati je Slovenka, oče pa Hrvat, to pa radi zaslepljene matere, ki je bila nekaj časa v tujini, pa ne na Pruskem, temveč na Kranjskem. Tovariši duhovniki takega početja najbrže ne odobravajo in se jim gotov zdi neverjetno. Žalibog, da je resnica.

Narodna čitalnica v Novem mestu priredi v svojih prostorih v Narodnem domu na pustni torek, dne 24. februarja, svojim članom in povabljenim gostom kostumni venček. Na prireditvi igra sl. mestna in meščanske garde godba. Začetek ob 8. uri zvečer. Maske in skupine dobro došle!

Vozni listki na železnici nosijo popačena slovenska imena tako n. pr. se glasi: namesto: Skofja-Loka-Lesce, — Skofjaloka-Lesce.

Ogenj. Oni dan dopoldne je izbruhnil ogenj v dimniku hiše posestnika Janeza Sajovica v Vodich pri Podkraju. Ogenj je vpepelil hišo, gospodarsko poslopje, krmo, več poljedelskega orodja in strojev. Sajovic ima škode za 10.000 K, zavarovalnica pa samo 500 K. Ogenj so lokalizirali domačini.

Aretacija tatu. Preteklo soboto je aretiralo orožništvo pri poganskem predoru v litjskem okraju 19-letnega delavca Feliksa Zupana iz Vač. Pri njem so našli v nekem zvezju dva kosa suhega prekajenega mesa, dvojce salam, dve škatljici sardin, več smodk in daljnogled, ki ga je en dan prej ukradel v družbi nekoga svojega tovariša v gotovi gostilni v Ljubljani. Zupana je orožništvo izročilo okrajnemu sodišču v Litiji.

Tatinski vajenec. Krojaškemu mojstru Francu Jagodicu iz Zupanjih njiv v kamniškem okraju je neznan tat ukradel iz zaklenjene omare, kjer se je nahajala večja svota denarja, 120 kron. Na sumu tatvine je bil 16letni Anton Spruh, ki je uslužben kot vajenec pri okrajenemu Jagodicu in ki ga je orožništvo tudi areti-

Gostilna. Anton Ivančič Buffet.

TRST. Andemo de Toni, via Nuova 15. TRST.

Tržaškemu občinstvu in v Trst prihajajočim Slovincem j mčim za pristna istrska, vipavska in dalmatinska vina, kakor tudi vedno sveže pivo in izorno mrzlo in gorko kuhinjo.

rato. Spruha, ki je pozneje tatvino priznal, so izročili okrajnemu sodišču v Kamniku.

Požigalka obsojena na deset let težke ječe. Te dni je bila obsojena pred novomeškim porotnim sodiščem Ana Krasinec iz Zorenc pri Črnomlju radi požiga v Tribučah na deset let težke ječe.

Z britvijo si je prerezal žile. V nekem kopališču v Opatiji si je dne 18. t. m. prerezal z britvijo žile bivši opatijski gostilničar Ivan Werbegg. Ko ga dolgo časa ni bilo iz kopelji, so vlomili tja in so ga našli v bani mrtvega. Vzrok samomora so najbrže finančne zadrege.

Vlomilca v vilo. Na severni strani Poreča na Koroškem stoji vila zobozdravnika dr. Ambroža Bruggera iz Kutnorta. Dne 13. t. m. je bilo vlomljeno v omenjeno vilo in tatovi so odnesli več predmetov v skupni vrednosti 2000 K, med temi troje moških oblek, dvojce ženskih oblek, perzijsko preprogo, 15 ruh, več ženskih bluz, moških in ženskih srajc itd. Na sumu tatvine sta že aretirana Karol Sibitz in njegova ljubica Marija Bollbacher. Ta je na kraju zločina slekla svojo umazano obleko in se oblekla v ukradeno. Omenjenima vlomilcema so tatvino že dokazali.

Prijet vlomilec. Orožništvo iz Ribnice ob Vrbskem jezeru je te dni aretiralo 20letnega, že večkrat kaznovanega Franca Kendlbacherja, ki je vlomil v farni cerkvi na Otoku in v Porečah v cerkvene puščice in odnesel denar, ki se je v njih nahajal. Kendlbacher je tudi na sumu, da je vlomil v vilo J. Wilhelma v Sekiri in v Fellovo vilo.

Dvojen umor. Radi osebnega prepira glede denarnih zadev je ustrelil dne 17. t. m. popoldne bankir Cöwe iz Bruslje nekega knjigovodjo in nekega državnega uradnika. Böwe se je še isti dan sam jvil policiji. Izpovedal je, da je izvršil dvojen umor v navalu silne jeze.

Plaz usmrtil šolskega učenca. Kakor se iz Inomosta poroča, je zgrabil v bližini vasi Navis pri Brejnerju plaz dvojce šolskih učencev in ju je potegnil s seboj v globočino. En otrok se je rešil, drugega je plaz usmrtil.

26 mrtvih. Kakor poroča »Daily Mail« iz Londona, je umrlo vsled zadnjih morskih viharjev na otoku Grimbsy izmed 27 tamošnjih prebivalcev šestindvajset. Edini moški, ki je ostal pri življenju, je neki starček.

Ljubljana.

— Učiteljske plače. V poročilu o včerajšnji seji deželnega zbora omenjamo izjavo dežel. glavarja — v odgovoru na tozadevno interpelacijo — da pride vprašanje učiteljskih plač na dnevni red že v eni prvih prihodnjih sej deželnega zbora. Iz zanesljivega vira smo zvedeli da je deželni glavar tudi v privatnem razgovoru z nekaterimi poslanci decidirano izjavil, da pride to vprašanje res na dnevni red še ene prihodnjih sej deželnega zbora. Upamo, da se to res zgodi in končno vendarle zboljša položaj kranjskega učiteljskega.

— Skandal, ki smrdi do neba. Kakor smo vam prerokovali, tako se je tudi zgodilo. Ko smo poročali o razmerah na srenjih šolah v Ljubljani, smo vam tudi obljubili, da vam bomo še poročali. Ne moremo teh razmer drugače imenovati, kakor se glasi naslov. Splošna govorica je, kar je tudi resnično, da je padlo v 1. tečaju samo v Ljubljani okrog 500 dijakov. Izdelalo je pa komaj kakih 200! To je toraj največji škandal, za celo deželo Kranjsko. Tako sta se na II. gimnaziji najbolj odlikovala klerikalec Robida in neki liberalce. Ta dva »pedagoga« sta marsikateri družini snedla kos kruha od ust s tem, da bodo morali vboji stariši, za sinove šolnino plačevati. Na realki je ravno tako, niti ni za las boljše! Tudi na I. gimnaziji je isto. Kdo pa je moral šolnino plačati? Samo srednji in nižji sloji! Teh sinovi imajo ubožna spričevala, zato morajo pa tudi pri konferencah — past! Sinove teh slojev se tako obdeluje, kot smo vam že poročali, samo da se denar iz njih izpreža. Dočim se dela, s sinovi premožnih starišev ravno nasprotno. Takega dijaka se vpraša kar v klopi, ako odgovori le par besedi — dobi prvi red. Ako pa molči, se mu pa reče, da ni še pripravljen. Seveda, take dijake podučujejo sami profesorji ter zaslužijo pri njih po 5 kron od ure. Zatorej taki dijaki delajo, kar hočejo, če tudi nič ne znajo, dobijo dober red. Denar se

mora potem izprežati — iz slovenskih žuljev. Iz tega denarja se potem šolajo sinovi roparskih Albancev v Trstu in drugod. Vse to se menda zahteva od zgoraj, zato da je potem manj slovenskih uradnikov. Koričje našega šolstva se pa na ta način povzpnejo nakvišku. Mogoče tudi nimajo drugih zmožnosti in sposobnosti, da bi napredovali? V zgled naj nam bode gimnazija v Celju, kjer je padlo na II. a od 29 dijakov samo 2, istotam na enem razredu 3, na drugem pa 5. Taka šola dela čast vsem učnim močem in celi deželi! Proti našim škandaloznim razmeram mora cela Kranjska dežela protestirati. To je treba enkrat na ves glas povedati! Besedo imajo stariši, kateri so v tem zadeti. — Prijatelji zatiranih dijakov.

— Koncert gospe Schwärdrömove. Že zadnjič smo napisali o te, svetovni pevki mnogo hvale — danes bi je še več, ko bi mogli. Težko je popisati nje umetnost. Sinočni večer je bil pravi triumf pesmi. Dvorana v »Unionu« je bila polna — sedeži in galerije — vse zasedeno, vse očarano, navdušeno. Ploskanje brez konca. Pevka je dobila lep šopek. Večer, ki bo ostal vsem dolgo v spominu.

Občni zbor Zveze dram. društva bo 7. sučca t. l.

— Odborova seja Matice Slovenske 13. februarja 1914. Iz knjižnega odseka: Na neki poseben dopis se odgovori, da Matica izda Slov. nar. pravljice in pripovedke, ko bodo končane »Slov. Narodne pesmi« in da se bo misel o izdajanju knjige o vseh straneh slov. kulturnega življenja dala uresničiti takrat, ko izide »Jugoslovan, ska Enciclopedia«, kjer bo gradivo zbrano. Obsežno monografijo o Einspielerju izda »Družba sv. Mohorja«. Pisatelja životopisa dr. K. Glaserja še nimamo. Monografijo o bolg. pesniku Penču Slavejkovu piše prof. Bezenšek. Za zgodovino Stajerske, ki bo izšla v Slov. zemlji, še vedno ni bilo dobiti pisatelja. — Le omenja se predlog, da bi kateri pisatelj izvedel Jurčičev rudimentarni roman »Slov. svetec in učitelj«. — »Korespondenco dr. Jos. Vošnjaka« (I del) je priredil dr. Lončar. — Knjižni program za 1914: Zabavna knjižnica in Knezova knjižnica. — Vošnjakova korespondenca. — Srbohrvatska narodna lirika (Zenske pesmi), ki jo priredi Cvetko Golar. — Prevod iz svetovne književnosti (Tolstega »Vojna in mir«; Anatole France: »Thais«.) — »Jazsko narodno blago« (pravljice). — Skrabčevih spisov I. snopč izide kot posebno izdanje. V evidenci je i nadalje imeti misel o izdaji starejših slov. pesnikov, ki so doslej nepristopni in že zato neznan.

— Glas iz občinstva. V Veliki čolnarski ulici je toliko blata, da bi človek skoro utonil v njem. Opozarjamo na ta nedostatek merodajne faktorje, saj smo vendar tudi mi davkoplačevalci. Več prizadeti.

Včeraj proti večeru se je nad Ljubljano zablskalo in zagrmelo, na to je pa kmalu začel padati — sneg.

— Razstava za rudarstvo v Johannesbergu. Stalna avstrijska razstavna komisija na Dunaju je naznaila trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bo vršila tretja letna razstava rudarskih produktov v Johannesbergu od 19. do 29. maja 1914. Nekateri natančnejše podatke je dobiti v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

— Razstava strojev, oprave in patentov za vinarstvo in kletarstvo v Budimpešti. Ogrska družba »Ungarische Kaufmannshalle« priredi v Budimpešti meseca maja in junija t. l. razstavo strojev in patentov za vinarstvo in kletarstvo. Natančnejši podatki so razvidni iz prospekta, ki je v pisarni ukajšnet rgovske in obrt. zbor. interesentom na vpogled.

— »Brna« iz »Krvave doline«. Nekaj izredno zanimivega bodo doživeli oni, ki pobite na III. veliki ples narodnega delavstva. Ob 12. uri pripelejo v dvorano znano, a skoraj že pozabljeno »Brno« iz »Krvave doline«. Spreved bode velikanski, ob asistenci raznih imenitnih osebnosti. Impresario te velike prireditve dopse že v soboto dopoldne preko Pariza v Ljubljano. Povedali bi natančen spored »Brne«, a rajši kaj zamolčimo, ker bode vsakdo tem bolj presenečen. Nihče naj toraj ne zamudi pohiteti v soboto zvečer v Narodni dom.

— Amerikanska reklama to ni, ampak amerikanska volilna pravica, ako tudi dame volijo pri vseh plesih. Ta se bode v polni meri vršila na »Velikem pustnem korzu«, ki se vrši

prilodno nedeljo v hotelu »Union. Tamkaj bode vladalo pravo svobodno življenje raznih narodov, ki se naselijo ta večer na pustnem korzu. Pridite pogledat, kako idealno - prijetna je taka amerikan. plošna volilna pravica. Vstopnina za maske 1 krono, nemaskovani naj pridejo v promenadni obleki. Vstopnice se dobivajo pri zlatarju g. Černetu v Wolfovi ulici in v trafiki g. Češarkove v Selenburgovi ulici. Vabil, kakor iz inzeratov znano, se ni razpošaljalo, ter je pristop splošen. Prihodnjič sporočimo o veliki dekoraciji pustnega korza.

— **Znani letalec Pegoud**, nameraval je priti tudi v Ljubljano, toda, ko je zvedel, da se sedaj vse pripravlja na krasni »Ples v maskah«, pustil je to misel, ker mu nikdo ne garantira, da bo njegov polet imel zaželen denarni uspeh.

— **Zelena lama**. Poročajo nam, da se bodo vsi narodni Zelenojarmčani polnoštevilno udeležili 1. maske-rade madega moščanskega »Sokola«, ki se vrši na pustno nedeljo, dne 22. t. m. ob 8. uri zvečer v kavarni »Mali slon« v Udmatu. Zadnje vesti pa pravijo, da se bo večina njih maskirala, da bo ta prva prireditev res nekaj lepega. Kdor se še ni odločil, naj to hitro stori, in vidi bo, da mu ne bo žal. Na pustno nedeljo toraj vsi v kavarno »Mali slon«.

— **III. slovenski vsesokolski zlet v Ljubljani 1914**. Seja tajniško-časnikarskega odseka se vrši jutri v petek 20. t. m. ob pol 7. zvečer v zvezni sobi. Prosi se polnoštevilne udeležbe.

— **Izgnbila se je** v soboto žepna ura, z verižico vred na poti od Sv. Jakoba mostu do Opekarske ceste. Pošten najditelj se prosi, da jo blagohotno izroči upravnistvu »Dneva«.

— **»Hči čuvaja svetilnika«**, velikanška nordijska senzacijska drama iz pomorskega življenja v 6. dejanjih, predvaja se danes v kinematografu »Ideal«, telefon 328. Gotovo bode imela tudi ta slika veliko privlačnost. Učinkoviti film drži gledalce od začetka do konca v napetosti. Čudovit je strahoten prizor razleta ladje. — Razven te drame predvaja se še veseloigra v 2. dejanjih »Pomožni natak«. Posneta po znani francoski gledališki glumi Pierre Weberja. Predstave trajajo 2 uri in pričenjajo vsaki dan ob 3, 5, 7 in 9. Za 10 vin. zvišane cene.

Trst.

Tržaški inzerentom. Vljudno »jaznamajmo, da nihče drugi ni upravičen za zaključanje oglasov za »Dan«, kakor dotični, ki se izkaže s pooblastilom upravnistva »Dneva« v Ljubljani. Od drugih tozadevnih zavodov ali vseh se oglašuje v »Dan« ne sprejemo.

Upravnistvo »Dneva«.

Članek o razmerah pri ravnanju v Trstu, ki je bil zadnjič konfisciran, je imuniziran in ga prime-semo v pondeljek.

Iz Nabrežine. Socialni demokrati se strašno razburjajo. Ne mine niti en dan, da bi njihova »Zarja« ne imela kak dopis iz Nabrežine. Največ se napada »Narodno delavsko organizacijo« in g. župana Caharijo. Največ jih pač jezi to, ker je bila pred kratkim ustanovljena v Nabrežini podružnica N. D. O. To se je zgodilo vskljub temu, da so socialni demokrati — posebno pa Ivantschan in Marica — pri vsaki priliki zagotavljali, da se kaj takega ne sme zgoditi. Sedaj vidijo, da so šli njihovi upi raketom živžgat in da zadobiva N. D. O. čimveč ko mogoče ocnili. Ker pa proti njej nimajo nobenih pravih argumentov, zato se poslužujejo vseh mogočih laži. Ena glavnih je pač ta o krumirstvu. O tem so že toliko pisarili in govorili, da se moramo prav čuditi, da se še niso naveličali tega, to pa zlasti zato, ker vse njihovo blatenje nič ne pomaga. Koliko je vreden očiček glede krumirstva se vidi že iz tega, da »Zarja« tudi nas nabrežinske delavce, ki smo se organizirali v vrstah N. D. O., zmerja s krumirji, to pa brez vsake najmanjše podlage, ker mi še nikoli krumirili. Razume se, da socialni demokrati smatrajo za krumirja vsakega delavca, ki bi se njim ne hotel brez-pogojno pokoriti. Mi jim ob tej priliki kar jasno in odločno povemo, da bomo kot člani N. D. O. upoštevali edino le to, kar se nam bo naložilo od strani vodstva N. D. O., socialno-demokratske organizacije pa ne bomo priznali — kakor tudi člani socialne demokracije ne priznajo naše organizacije. Kakor vi proti nam, tako mi proti vam! Pravzaprav pa bi bilo tudi smešno, če bi mi priznali organizacijo, v kateri imajo glavno besedo Furlani, kateri prihajajo v Nabrežino s pomočjo socialno-demokratskega posredovanja in nam, domačim, odjedajo kruh. Na svoji domači zemlji hočemo gospodariti sami!! — Mi smo trdno prepričani, da se na-

hajamo na pravi poti. Socialni demokrati naj nas ne napadajo in zmerjajo, kadar nam bo potrpežljivost minila, bomo začeli tudi mi. Za danes bodi povedano edino le to, da ne odjenjamo in če pride tudi do najhujšega. Mi se nič ne opravičujemo, ker se nimamo za kaj — ker naše delo je pošteno — pač pa rečemo to: tisti, kateri sami krumirijo, nimajo nikake pravice, da bi očitali krumirstvu drugim; še manj pravice pa imajo, da bi koga popolnoma po nedolžnem sumničali krumirstva. Konstatiramo, da so se posluževali krumirstva socialno-demokratski voditelji in celo predsednik delavskih zadrug. — Če bi mi hoteli biti zlobni, bi socialnim demokratom tudi lahko očitali razne tatvine, ki so se izvršile v njihovih organizacijah, češar oni Narodni delavski organizaciji ne morejo očitali. Povedano jim bode še to, da ni resnično, da bi bila N. D. O. v zvezi z nabrežinskimi podjetniki. N. D. O. je organizacija slovenskega delavstva in kot taka mora voditi boj proti delodajalcem. Razlika med N. D. O. in socialno demokracijo je ta, da je N. D. O. poleg tega, da se bojuje proti podjetništvu v svrhu boljšega gnotnega položaja delavstva, tudi narodna organizacija, t. j. organizacija, ki ne dopušča, da bi se slovensko delavstvo izrabljalo in zatiralo tudi narodno, dočim je zlasti nabrežinska socialna demokracija nič drugega, nego organizacija, ki dela na to, da bi v slovenskih delavcih zamorili narodni čut ter iz Nabrežine ustvarila pravo Furlanijo, v kateri bi Slovence niti trohice ne imel pravice. — G. Ivantschan in Marica bi bolje storila, da bi šla z nami vred klesat stopnice, namesto, da take neumnice in lažnjive dopise dostavljata njiju »Zarji«. Mi, delavci, vemo bolj gotovo in natančno, kakše so razmere delavstva, kakor pa onadva. Takim hujšakcem naj bi zavedno delavstvo obrnilo hrbet. Upamo, da se to tudi zgodi. Socialno-demokratska strahovlada v Nabrežini mora biti strta! Dokler se to ne zgodi ne odnehamo. Zadošiti je bilo terorizma, zdaj je že skrajni čas, da se ga osvobodimo. — Več slovenskih delavcev.

Na velikem plesu narodnega delavstva, ki bo na pusti tork, se vrši med odmoru tudi srečanje. Glavni dobitki bo zlata ura, ki jo je daroval narodni zlatar g. V. Povh. Na tem plesu se pleše tudi »Slovan« in sicer po četvorki. Voditelj plesa: g. profesor Umeč. Začetek bo ob 7. zvečer, konec pa zjutraj. Vstopnina: moški 1 krono 50 vin., ženske 1 krono. Ta ples obeta biti zelo sijalen. Pa saj bo to tudi ljudska prireditev prve vrste. Na njem se bodo znašli slovenski zavedni delavci in njihovi prijatelji, katerim je ležeče na tem, da se nižji sloji našega naroda dvigajo in dosejajo boljšo bodočnost. — Na pusti tork bodo torej tudi vedno zatirani slovenski delavci pozabili nekoliko na svoje skrbi in se zabavali med seboj. Mladina pa se bo vrtela.

Za magdalensko Ciril-Metodovo podružnico se je nabralo na veliki večerji med svati in povabljenimi gosti o priliki poroke gđne. Koren Vekoslave z g. Moženičem Josipom pri Sv. Mar. Magd. zgornji 22 K 24 v. Srčna hvala in da bi bilo mnogo posnemovalcev.

Pevsko društvo »Slava« pri Sv. Mariji Magdaleni spodnji priredi v soboto dne 21. t. m. plesni venček za svoje ude in prijatelje društva v dvorani g. A. Čiač od 8. do 2. popoldne. — Vstop je prost.

Vladni »Corriere Adriatico« — zmizne. Po Trstu govore, da preneha patriotični in od vlade znatno podpirani »Corriere Adriatico« za vedno izhajati. Vlada je bila pri tem listu, zelo angažirana. Inspirator in odločilen faktor lista je bil c. kr. namestništveni svetnik Fabiani, njegov eksponent pa neki Milost, šefredaktor lista in obenem c. kr. finančni uradnik, ki je zobal z dvojnih jasli. Tako skrbi vlada za svoje mame-luke in Albance.

Na pustno nedeljo priredi Ciril-Metodova podružnica za Skofljo in Belvedere plesno veselico in dvorani »Narodne delavske organizacije«. Začetek ob 4. uri popoldne. Čednim maskam je dovoljen vstop. Vstopnina znaša za gospode 1 K, za dame 60 vin. Ker je čisti dobiček namenjen snujočemu se otroškemu vrtcu na Belvederju, priporoča se odbor rodoljubom za mnogoštevilen obisk.

Ples šentjakobske mladine se vrši na pustno soboto, dne 21. t. m. in ne na pustno nedeljo 22. t. m. V spomin! Dne 17. t. m. so položili k večnemu počitku 22letno Josipino Kunčič roj. Čofi doma iz Čezsoče na Bovškem. Nesrečno je zadela smrt na jako tragičen način. Ko je minoli teden grela mleko na takozvani »spiriteri« (posodi na špirt) se je ista prevrnila na tam stojajočo posteljo, v kateri je ležala 3-mesečna hčerka in se je sirotički takoj vnela obleka ter začela goreti. Obupana mati je, misleč, da reši otroka,

istega vzela v naročje, a pri tem se je tudi nji užgala obleka ter sta obe goreli, dokler niso prihiteli ljudje na pomoč, odnesli so obe v bolnišnico, kjer je najprej otrok umrl, par dni potem pa mati. Ta nesreča bodi posebno materam v opomin, posebno tistim, ki lahkomišljeno ravnaajo s takimi nevarnimi posodami. Pokojnica, dasi mlada, bila je vrla narodnjakinja, ter je ob vsaki priliki, kolikor so ji moči dopuščale, darovala naši »Družbi«, zato pa, ji je krasil mrtvaški voz velik, krasen venec z narodnimi trakovi. Težko je bilo videti mladega soproga in stariše, kako bridko so jokali ob grobu nesrečnice, ki si je sama zadala tako strašno smrt. Naj v miru počiva! — Prijatelj.

Srbsko gledališče v Skoplju zgorelo.

Belgrad, 17. febr. 1914.

Včeraj zjutraj je zgorelo srbsko narodno gledališče v Skoplju. Požar se je pojavil ob 7. uri popoldne in tekom kratke pol ure je objel plamen s strašno brzino celo zgradbo, tako, da ni bilo mogoče ničesar rešiti, razun gledališke blagajne. Delavec, ki je rešil blagajno, je poginil v plamenih. Mnogo drugih gasilcev je ranjenih. Uničena je cela srbska klasična garderoba, klavir, harmonija, mnogo benečanskih ogledal, z eno besedo, celo zgradbo so požrli plameni, le troje napol zrušenih zidov štrli na mestu, kjer se je pred kratkim časom ponosno dvigala v zrak prva srbska narodno-kulturna ustanova v novo-osvojenih krajih. Škoda je ogromna. Zavarovano je gledališče pri »Beogradski zadrugi« za neznatno svoto 32.000 dinarjev.

Vest o tej veliki nesreči za srbsko umetnost in kulturo v centru Nove Srbije je globoko pretresla celi Belgrad. Kakor hitro se je zaznala nesreča, je poslal poslanec Milorad Drašković pismeno vprašanje na vlado, kakše korake misli predzeti, da se čim prej sezida novo narodno gledališče v Skoplju. Vsi poslanci brez razlike strank enoglasno zahtevajo, da se votira čim večja svota za ta namen. Mnogi poslanci so izjavili, da se odrečejo celomesečnim dijatom v svrhu zidave novega gledališča v Skoplju, ki naj se prične graditi še ta mesec. V dveh dneh so nabrali za gledališče 60.000 dinarjev. — p.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

VOLILNA REFORMA V GRAŠKI OBČINSKI SVET.

Gradec, 19. februarja. V današnji seji občinskega sveta je bila po daljši debati sprejeta volilna reforma v graški občinski svet z vpeljavo proporcionalnega zistema z vsemi glasovi proti glasu zastopnikov uradništva. Vsi spreminjevalni predlogi meščanskega kluba so bili zavrnjeni z glasovi socialistnih demokratov in zastopnikov uradništva.

LJUBLJANSKA ELEKTRIČNA ŽELEZNICA.

Dunaj, 19. februarja. Železniško ministristvo je splošni avstrijski družbi električnih železnic na Dunaju dalo dovoljenje za izvršitev tehničnih priprav za dve novi ozkotirni progi v Ljubljani in v okolici za dobo enega leta. Ena proga bi šla od sedanje ljubljanske železnične proge po Kolodvorskem okraju v Spodnjo Šiško, druga od primerne točke sedanje proge po Gradšču na Glince.

AVSTRO - OGRSKO VOJNO BRODOVJE V TRSTU.

Trst, 19. februarja. Danes je priplula sem c. in kr. eskadra, ki ostane tu tri ali štiri dni.

IZ MANDŽURIJE.

Mukden, 19. februarja. Tu so odkrili odbor, ki je imel začeti s tretjo revolucijo v Mandžuriji. Odbor je identičen z onim, ki je začel drugo revolucijo.

AVSTRO - OGRSKA IN RUMUNIJA.

Petrograd, 19. februarja. Danes je bil avstro-ogrski poslanik v Petrogradu sprejet v nastopni avdijenci in predložil svoje dokumente.

SKUPŠTINA.

Belgrad, 19. februarja. V Skupštini je danes ministrski predsednik Pašić odgovoril na neko interpelacijo glede vpada Albancev v srbsko ozemlje lanske jesen. Vlada je storila vse potrebne, da prepreči vpad, toda priprave vojne uprave so bile

pomanjkljive, vsled česar je general Živojin Višić za kazen penzioniran. Nezaupnica vladi je bila odklonjena in prešlo se je dnevni red.

PROTI STOMBALISTOVSKIM MINISTROM.

Sofija, 19. februarja. Državno sodišče, ki bo sodilo obtožene ministre je konstruirano in je začelo študirati ogromen obteževalni material.

Mali oglasi.

Cepljene trte refošk in bele prodaja Fr. Tavčar, Kreplje p. Dutovlje, Primorsko. 1601—4

Odda se soba z lepim razgledom pri majhni družini. Trst, ulica Risorta, št. 9, vrata 8. 1616—3

Za soboslikarska in plesarska dela se slavnemu občinstvu priporoča Fran Keber, Trst, ul. Chiozza 59.

TRST. .. TRST.

Gostilna ex-Grotta velik ples

predpustno soboto :: nedeljo
pondeljek :: pusti tork.
Karl Berne.

Kredit

Vsakovrstna posojila, kakor tudi zjedinjenje starih dolgov v eno ceneno posojilo za vse solventne osebe brez izjeme, zlasti definitivne nastavitve. Pogoj nad vse ugodni. Osebnik kredit brez življenske police od 3 mesecev do 30 let. Police do 70. leta pismeno, priložiti je 30 vin. v znakah. Za ustmene rešitve uradne ure od 10. do 11. KREDITNA PISARNA, Ljubljana, Elizabetna cesta št. 4.

Slamnikarice Müller & Wörmle nasl.

tovarna za damske slamnike in klobuke, Monakovo (Bavarsko) išče takoj

:: 20 izurjenih slamnikaric ob najvišji plači ::
Vožnja tja in nazaj se povrne. Predstaviti se je takoj pri ravnatelju Evg. Meier-ju v Ljubljani, hotel »Slon«.

Išče se pridno in pošteno slovensko dekle

k trem osebam v Belgrad, prednost imajo one, ki so izvežbane v kuhinji, kakor tudi, da sobe in perilo v redu drže, za kar se plača mesečno K 30.—. Služba je trajna. Za službo sposobne naj se obrnejo pismeno na gospo Lizeto Rosman, soprogo ravnatelja v Belgradu, Srbija, Kara-Gjorgjeva ul. 95, I., nasproti kolodvora. Potni list se mora imeti.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani sprejme

mladega fanta, ki je dokončal ljudsko šolo z dobrim uspehom kot slugo.

Predstaviti se je v Učiteljski tiskarni vsak dan od 4.—6. ure popoldne. — Prinesti je seboj zadnje šolsko izpričevalo in pismeno priporočilo šolskega vodstva, kjer je hodil nazadnje v šolo.

Radi prešle sezije

se razprodaja vsa zimska in jesenska konfekcija pod polovično ceno; zlasti klobuki in čepice po zelo znižanih cenah.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5.
Telephon 192.

Stanovanji

v podprtiličju na solnčni legi z 2 in z 1 sobo ter z vsemi drugimi pritliklinami sta oddati z majevim terminom. Naslov v »Prvi anončni pisarni«.

Elegantno

stanovanje

na solnčni legi s 4 sobami, poselsko in kopalno sobo in vsemi drugimi pritliklinami opremljeno z vsem konforom, se da v najem. — Naslov se polze v »Prvi anončni pisarni«.

Golša

bzgavke, debel vrat (Bläh- und Sathals) se odstranijo hitro z največjim uspehom z Sv. Jurija golšnim balzomom kozarec K 4. Sijajna zahvalna pisma.

Regina Laboratorium
Karl Remmel,
Landshut št. 837, Bavarsko.